KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 26.7.2022 r.
COM(2022) 355 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

dotyczące wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 453/2008 dotyczącego statystyk kwartalnych w zakresie wolnych miejsc pracy we Wspólnocie

1. WPROWADZENIE

1.1 Przebieg procedury

Statystyki w zakresie wolnych miejsc pracy (JVS) przedstawiają liczbę miejsc pracy, które w danym momencie pozostają nieobsadzone, mianowicie tę część popytu na pracę, która nie jest zaspokojona przez podaż pracy. Zawierają zatem kluczowe informacje na temat możliwych rozbieżności między podażą pracy a popytem na pracę, w tym występujących na rynku pracy niedopasowań, które pojawiają się, gdy umiejętności lub lokalizacja osób poszukujących pracy nie odpowiadają oczekiwaniom ze strony ewentualnych pracodawców.

Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 453/2008 z dnia 23 kwietnia 2008 r. dotyczącym statystyk kwartalnych w zakresie wolnych miejsc pracy we Wspólnocie[1] („rozporządzenie dotyczące JVS") ustanowiono ramy dla opracowywania i oceny statystyk kwartalnych w zakresie wolnych miejsc pracy.

Przepisy art. 10 rozporządzenia dotyczącego JVS zobowiązują Komisję do przedstawienia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczącego wykonania tego rozporządzenia do 24 czerwca 2010 r., a następnie przedstawiania takiego sprawozdania co trzy lata. Celem tego sprawozdania jest ocena jakości statystyk przekazywanych przez państwa członkowskie oraz europejskich agregatów. Jest nim również określenie i przedstawienie obszarów, w których można dokonać w przyszłości poprawy.

Niniejsze sprawozdanie jest piątym sprawozdaniem Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady[2]. Opiera się ono na doświadczeniach związanych z dostarczaniem danych w cyklu kwartalnym oraz na dokumentacji przedstawionej przez państwa członkowskie w corocznych sprawozdaniach dotyczących jakości. Obecne sprawozdanie skupia się na jakości JVS, otrzymanych od ostatniego razu. Zbadano w nim dane dotyczące JVS dostarczone Komisji w odniesieniu do kwartałów odniesienia od pierwszego kwartału 2019 r. (I kw. 2019) do czwartego kwartału 2021 r. (IV kw. 2021).

1.2 Ramy prawne

W celu uzupełnienia ogólnych ram ustanowionych w rozporządzeniu dotyczącym JVS Komisja przyjęła dwa rozporządzenia wykonawcze:

- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1062/2008[3], w którym określono procedury sezonowego dostosowywania, obowiązujące od pierwszego kwartału 2014 r., strukturę i treść rocznych sprawozdań dotyczących jakości, które państwa członkowskie przedkładają Komisji, oraz terminy, w których należy przesłać te sprawozdania oraz

[1] Dz.U. L 145 z 4.6.2008, s. 234.

[2] Zob. poprzednie sprawozdanie COM (2019) 368 z 13 sierpnia 2019 r.

[3] Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1062/2008 z dnia 28 października 2008 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 453/2008 dotyczącego statystyk kwartalnych w zakresie wolnych miejsc pracy we Wspólnocie w odniesieniu do procedur sezonowego dostosowywania i sprawozdań dotyczących jakości (Dz.U. L 285 z 29.10.2008, s. 3).

- rozporządzenie Komisji (WE) nr 19/2009[4], w którym zdefiniowano pojęcie wolnego miejsca pracy, określono terminy przesyłania danych oraz ustalono okresy, których dotyczyć ma pierwszy zestaw danych. W załączniku do tego aktu prawnego wymieniono państwa członkowskie przeprowadzające analizy wykonalności oraz podmioty podlegające tym analizom.

Wyżej wymienione akty prawne nakładają na wszystkie państwa członkowskie obowiązek dostarczania szeregów czasowych dla całkowitej liczby wolnych miejsc pracy oraz liczby obsadzonych stanowisk w ich krajach, począwszy od pierwszego kwartału 2010 r. Państwa członkowskie powinny dostarczyć danych nie później niż w terminie 70 dni od końca każdego kwartału (T+70). Ponadto państwa członkowskie, w których ogólny odsetek osób zatrudnionych przekracza 3 % całkowitej liczby osób zatrudnionych w UE, mają obowiązek przesyłania szybkich szacunków nie później niż w terminie 45 dni od końca kwartału (T+45).

Państwa członkowskie mają obowiązek przedstawić liczbę wolnych miejsc pracy oraz obsadzonych stanowisk w odniesieniu do wszystkich jednostek gospodarczych oraz dla każdej sekcji klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.[5] W przypadku małych przedsiębiorstw (zdefiniowanych jako jednostki zatrudniające poniżej dziesięciu pracowników) oraz w przypadku sekcji NACE Rev. 2 od O do S[6] (główna działalność: administracja publiczna, opieka zdrowotna i szkolnictwo) rozporządzenie dotyczące JVS przewiduje jednak, że te państwa członkowskie, które mają trudności z dostarczeniem danych, powinny przeprowadzić analizy wykonalności.

Mimo iż te analizy wykonalności umożliwiły niektórym państwom członkowskim uwzględnienie w statystykach całej gospodarki, celu tego nie osiągnięto jeszcze w przypadku trzech państw (Danii, Francji i Włoch). Dane tych państw nie są w pełni porównywalne z danymi z pozostałych państw UE. We Francji i Włoszech instytucje publiczne nie są objęte sekcjami NACE Rev. 2 O, P i Q (administracja publiczna, edukacja i opieka zdrowotna). Ponadto we Francji w badaniach uwzględniono jedynie jednostki gospodarcze zatrudniające co najmniej 10 pracowników, zaś Dania uwzględnia tylko jednostki będące częścią gospodarki przedsiębiorstw (NACE Rev. 2, sekcje B–N).

Od czasu ostatniego sprawozdania Włochy i Malta rozpoczęły przekazywanie danych o wolnych miejscach pracy w odniesieniu do przedsiębiorstw wszystkich wielkości, w tym

---

4 Rozporządzenie Komisji (WE) nr 19/2009 z dnia 13 stycznia 2009 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 453/2008 dotyczącego statystyk kwartalnych w zakresie wolnych miejsc pracy we Wspólnocie w odniesieniu do definicji wolnego miejsca pracy, dat odniesienia dla gromadzenia danych, specyfikacji dotyczących przekazywania danych oraz analiz wykonalności (Dz.U. L 9 z 14.1.2009, s. 3).

5 Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1).

6 W tym: administrację publiczną i obronę narodową; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (sekcja O), edukację (sekcja P), opiekę zdrowotną i pomoc społeczną (sekcja Q), działalność związaną ze sztuką, rozrywką i rekreacją (sekcja R) oraz pozostałą działalność usługową, taką jak działalność organizacji członkowskich, naprawa komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego, oraz pozostałą indywidualną działalność usługową (sekcja S).

przedsiębiorstw zatrudniających 1–9 pracowników. Dzięki temu działaniu Malta przekazuje obecnie pełne statystyki w zakresie wolnych miejsc pracy.

Pozostała część sprawozdania ma następującą strukturę: w sekcji 2 przedstawiono postępy we wdrażaniu rozporządzenia dotyczącego JVS w ostatnich trzech latach, natomiast w sekcji 3 przeanalizowano najważniejszy wpływ kryzysu wywołanego COVID-19 na JVS. W sekcji 4 zawarto ocenę jakości statystyk w zakresie wolnych miejsc pracy. Wreszcie w sekcji 5 zawarto wnioski oraz przedstawiono sugestie na temat sposobów lepszego spełniania oczekiwań użytkowników w przyszłości.

2. OGÓLNY POSTĘP DOKONANY OD CZASU OSTATNIEGO SPRAWOZDANIA

Od przyjęcia ostatniego sprawozdania w 2019 r. nie wprowadzono żadnych zmian legislacyjnych.

Jeżeli chodzi o proces sporządzania statystyk, wprowadzono szereg udoskonaleń w odniesieniu do JVS, o czym mowa w poniższych punktach.

2.1 Standardy do celów gromadzenia danych

Wszystkie państwa członkowskie przekazały dane dotyczące JVS przy wykorzystaniu struktury danych SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange)[7] oraz uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym wykazów kodów (dostępnych online w specjalnym rejestrze)[8]. Ten sam system kodowania zastosowano w bazie danych dotyczących JVS Eurostatu oraz aby przekazywać unijne dane dotyczące JVS do Europejskiego Banku Centralnego.

Od czasu przekazania JVS za kwartał odniesienia obejmujący III kw. 2021 (szybkie szacunki i ostateczne szacunki) do przekazywania danych dotyczących JVS w ramach SDMX państwa członkowskie zaczęły używać definicji struktury danych w wersji 2.3, która uwzględnia również nową klasyfikację NUTS[9].

Wykorzystanie standardów SDMX do przekazywania danych pozwala uniknąć niejasności i nieporozumień z państwami członkowskimi oraz uprościć proces walidacji danych, dzięki czemu nadają się one do automatyzacji.

2.2 Walidacja danych

Dane były poddawane systematycznej walidacji za pomocą nowego narzędzia, które umożliwia sprawdzenie, czy zastosowane kody i struktury danych spełniają uzgodnione standardy SDMX dotyczące przekazywania danych. Upraszcza to proces sporządzania statystyk i ogranicza ryzyko błędów wynikających z błędnego kodowania. Jeżeli przekazany

[7] https://sdmx.org/ (dostępne tylko w języku angielskim).

[8] https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/ (dostępne tylko w języku angielskim).

[9] Rozporządzenie (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NUTS) (Dz.U. L 154 z 21.6.2003, s. 1).

plik nie spełnia obowiązujących standardów SDMX, jest on automatycznie odrzucany. Wszystkie państwa członkowskie otrzymują e-mailem powiadomienie o pomyślnym/nieudanym przeprowadzeniu operacji i mają dostęp do sprawozdania z walidacji informatycznej za pośrednictwem usługi sieciowej.

Od czasu ostatniego sprawozdania Eurostat dostosował proces sporządzania statystyk, aby umożliwić przetwarzanie wszystkich rodzajów formatów SDMX, zarówno kompaktowych, jak i generycznych.

W przypadku każdego kwartalnego przekazywania danych Eurostat dokonuje ponadto kontroli wiarygodności, porównując dane na przestrzeni czasu i we wszystkich obszarach działalności gospodarczej objętych NACE Rev. 2. W przypadku znacznych zmian liczby obsadzonych stanowisk lub wolnych miejsc pracy w ujęciu kwartał do kwartału Eurostat zwraca się do państw członkowskich o potwierdzenie danych albo ponowne przesłanie pliku ze skorygowanymi danymi. W przypadku wykrycia zmian o dużym zakresie lub nagłych zmian, w którejkolwiek konkretnej sekcji NACE, podejmowane są systematyczne działania następcze z udziałem zainteresowanych państw.

2.3 Sezonowe dostosowywanie

Na podstawie art. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1062/2008 państwa członkowskie mają obowiązek przekazywać sezonowo dostosowane dane. Obowiązkowe jest przekazywanie tych danych dotyczących wolnych miejsc pracy i obsadzonych stanowisk w ujęciu indywidualnym i zagregowanym co najmniej dla sekcji NACE Rev. 2 B-E, F, G-I, J, K, L, M-N, O-Q, R-S. Eurostat wykorzystuje przekazywane mu sezonowo dostosowane dane dotyczące wolnych miejsc pracy i obsadzonych stanowisk, aby obliczyć sezonowo dostosowane wskaźniki wakatów dla każdego kraju w ujęciu względnym

Na poziomie UE i strefy euro obsadzone stanowiska i wolne miejsca pracy są najpierw agregowane dla wszystkich państw członkowskich, a następnie dostosowywane sezonowo (bezpośrednie dostosowanie sezonowe).

Eurostat publikuje dostosowane sezonowo europejskie agregaty razem z danymi, które nie są podlegają sezonowemu dostosowaniu (zob. sekcja 4.5).

Eurostat poprawił załącznik dotyczący sezonowego dostosowywania w krajowych sprawozdaniach dotyczących jakości. W szczególności zaktualizowany załącznik zawiera szczegółowe informacje na temat zastosowanych modeli sezonowego dostosowywania, wykrytych wartości oddalonych, wielkości dostosowań i zmienności wyników.

3. WPŁYW KRYZYSU WYWOŁANEGO COVID-19

3.1 Ankieta przeprowadzona w państwach członkowskich

W marcu 2020 r. Eurostat rozpoczął ankietę, w której państwa mogły zgłosić główne problemy, jakie napotkały przy gromadzeniu danych od początku pandemii. Problemem najczęściej zgłaszanym w ankiecie był niższy wskaźnik odpowiedzi ze strony przedsiębiorstw

z powodu ich zamknięcia oraz nowych rozwiązań dotyczących pracy (praca w zmniejszonym wymiarze czasu, telepraca itp.), co znalazło potwierdzenie w plikach metadanych za I i II kwartał 2020 r.

Chociaż w większości państw członkowskich kryzys związany z COVID-19 rozpoczął się w połowie marca 2020 r., jego wpływ rzadko były widoczny w danych za I kw. 2020 r., w zależności od daty odniesienia do celów gromadzenia danych dotyczących JVS. Zgodnie z oczekiwaniami w II kw. 2020 r. większość krajów odnotowała spadek wskaźnika wakatów w ujęciu rok do roku.

3.2 Wpływ na przekazywanie danych

Pomimo tych utrudnień prawie wszystkie państwa członkowskie przekazały i udostępniły w terminie dane dotyczące JVS za kwartały odniesienia obejmujące I i II kw. 2020 r.

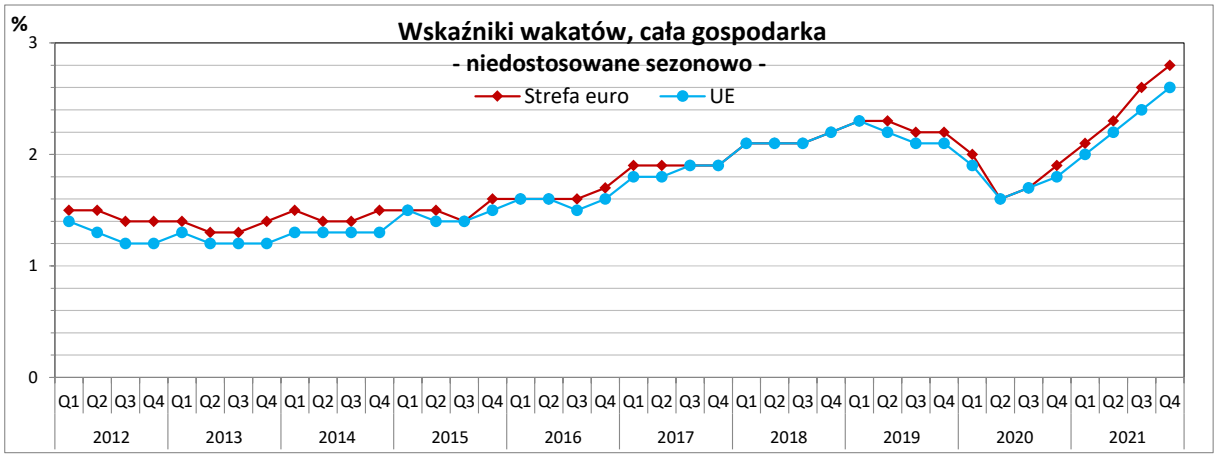
Jedynie Francja nie była w stanie przekazać danych za I kw. 2020 r. i wznowiła przekazywanie danych za okres odniesienia obejmujący II kw. 2020 r. Włochy zdołały wysłać ostateczne dane w terminie na potrzeby komunikatów zarówno za I kw. 2020 r., jak i II kw. 2020 r., ale nie na potrzeby odpowiadających im wcześniejszych szybkich szacunków.

3.3 Zmiany statystyk w zakresie wolnych miejsc pracy

Jak pokazano na wykresie poniżej, wskaźnik wakatów najpierw odnotował gwałtowny spadek zarówno w strefie euro, jak i w UE na przestrzeni I i II kw. 2020 r. Począwszy od III kw. 2020 r. jego wartość ponownie stopniowo rosła do IV kw. 2021 r., kiedy osiągnęła 2,6 % dla UE, tj. 0,3 punktu procentowego powyżej najwyższej wartości odnotowanej w I kw. 2019 r.

Jeżeli chodzi o poszczególne rodzaje działalności gospodarczej, największy wzrost JVS w porównaniu z poziomem sprzed pandemii zaobserwowano w sekcjach NACE: J („Informacja i komunikacja”); N („Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” obejmująca również agencje pracy tymczasowej); I („Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”) oraz C („Przetwórstwo przemysłowe”)[10].

[10] Zob.: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/jvs_q_nace2/default/table?lang=en (dostępne tylko w językach angielskim, francuskim i niemieckim).

4. JAKOŚĆ DANYCH

W niniejszej części sprawozdania przedstawiono wszystkie aspekty związane z jakością europejskich statystyk w zakresie wolnych miejsc pracy: trafność, dokładność, aktualność, terminowość, spójność i porównywalność.

4.1 Trafność

Gromadzenie danych dotyczących JVS ma duże znaczenie dla analizy ekonomicznej, ponieważ stanowią one jedyne dane wyjściowe mierzące niezaspokojony popyt na pracę. Dane kwartalne dotyczące wolnych miejsc pracy są wykorzystywane przez służby Komisji (Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego oraz Dyrekcja Generalna ds. Gospodarczych i Finansowych) oraz Europejski Bank Centralny do monitorowania krótkoterminowych zmian w zakresie cyklu koniunkturalnego i rynku pracy. Wskaźnik wakatów jest jednym z podstawowych europejskich wskaźników gospodarczych[11], stanowiących główne źródło informacji służących analizie i monitorowaniu krótkookresowych cyklicznych tendencji gospodarczych w UE, strefie euro i poszczególnych państwach członkowskich. Uznaje się go za lepszy wskaźnik niż szacunki, takie jak wskaźniki niedoboru siły roboczej.

JVS wykorzystuje się również do analizy zmian stopy bezrobocia przy użyciu krzywej Beveridge'a, jak miało to miejsce na przykład we wspólnym sprawozdaniu Komisji o zatrudnieniu[12], w prognozach gospodarczych Komisji z jesieni 2021 r.[13] oraz kilku sprawozdaniach analitycznych OECD.

JVS byłyby jednak jeszcze bardziej przydatne, gdyby uzupełniono luki wynikające z nieuwzględniania w statystykach małych przedsiębiorstw i sekcji NACE Rev. 2 od O do S.

---

11 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statystyk w strefie euro „W kierunku usprawnionych metod w zakresie statystyk i wskaźników dla strefy euro", COM(2002) 661.

12 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8351 (dostępne tylko w języku angielskim).

13 Zob.: Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Gospodarczych i Finansowych, European economic forecast: Autumn 2021 [Europejska prognoza gospodarcza: jesień 2021 r.], 2021, https://data.europa.eu/doi/10.2765/199989 (dostępna tylko w języku angielskim).

Umożliwiłoby to również publikowanie, poza wskaźnikiem, liczby wolnych miejsc pracy i obsadzonych stanowisk. Na razie nie jest to możliwe ze względu na niepełne uwzględnienie w statystykach gospodarek UE.

Wśród krajów, których gospodarki są w pełni uwzględnione w statystykach, niektóre oznaczają liczbę obsadzonych stanowisk i wolnych miejsc pracy jako poufną. W trzecim kwartale 2022 r. Eurostat skontaktuje się z nimi w celu omówienia możliwości publikowania liczby obsadzonych stanowisk i wolnych miejsc pracy dla całej gospodarki.

4.2 Dokładność

Aby zmierzyć poziom dokładności, państwa członkowskie obliczają współczynniki zmienności liczby wolnych miejsc pracy (niedostosowane sezonowo), uwzględniając charakterystykę struktury ich krajowej próby. Współczynnik zmienności wyraża odchylenie standardowe jako odsetek szacowanej wartości przeciętnej. Służy on do pomiaru zmienności szacowanej liczby wolnych miejsc pracy. Według sprawozdań dotyczących jakości za rok odniesienia 2020 współczynniki zmienności całkowitej liczby wolnych miejsc pracy kształtowały się na poziomie poniżej 15 % we wszystkich państwach członkowskich oprócz Irlandii, Grecji i Cypru[14].

Wielkość próby i wskaźnik odpowiedzi mają znaczący wpływ na dokładność szacunków. Według sprawozdań państw członkowskich dotyczących jakości wielkość próby wynosiła od około 2 500 przedsiębiorstw w Finlandii, 2 683 na Malcie, 3 300 na Cyprze i do około 100 000 w Polsce i 155 000 w Niemczech[15].

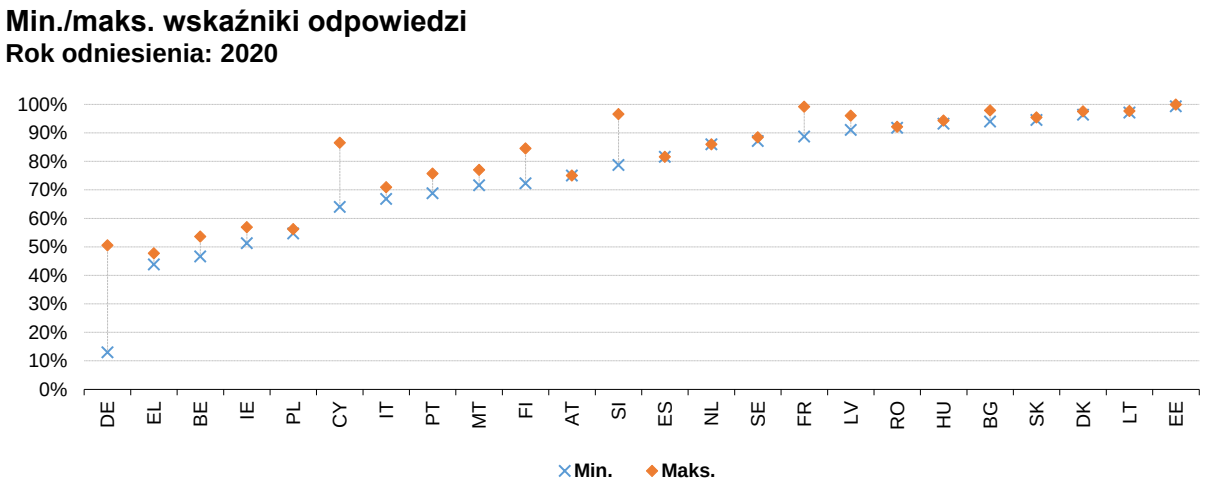
Wskaźnik odpowiedzi kształtował się na poziomie od 13 % w Niemczech[16] (w przypadku ankiety pocztowej przeprowadzonej w czwartym kwartale), między 43 % i 48 % dla Grecji (w zależności od kwartału) do przynajmniej 97 % na Litwie i 99 % w Estonii. W 2020 r. średni wskaźnik odpowiedzi w państwach członkowskich pozostał wysoki i wynosił od 79 % do 86 % w zależności od kwartału.

---

14 Zob. metadane dotyczące JVS: http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm.

15 Odpowiada to wielkości próby dla każdego czwartego kwartału, kiedy prowadzone jest pełne badanie za pomocą ankiety pocztowej. Pozostałe trzy kwartały są badane przez kontaktowanie się z respondentami, którzy wzięli udział w ankiecie pocztowej.

16 Udział w badaniu dotyczącym wolnych miejsc pracy nie jest obowiązkowy w Niemczech, co wyjaśnia niski wskaźnik odpowiedzi na ankietę pocztową prowadzoną w każdym czwartym kwartale w roku. W celu skorygowania ewentualnych błędów systematycznych wynikających z braku odpowiedzi zmienia się wagi wyników badania przy użyciu danych administracyjnych za pomocą ogólnej analizy regresji.

CZ, HR i LU: nie dotyczy; nie przeprowadzono żadnej ankiety i wykorzystano dane administracyjne

Jeżeli chodzi o rewizję danych statystycznych, sytuacja różni się w zależności od tego, czy wskaźnik wakatów został opublikowany w szybkich szacunkach czy też w ostatecznych szacunkach. Szybkie szacunki, które są publikowane w terminie T+50 dni, mogą być skorygowane w terminie T+78 dni, kiedy publikowane są ostateczne szacunki. Mimo iż wstępnych szacunków nie przeprowadza się we wszystkich państwach członkowskich, skala ich rewizji nie przekraczała 0,1 punktu procentowego dla strefy euro i UE w okresie odniesienia objętym niniejszym sprawozdaniem.

W przypadku ostatecznych szacunków publikowanych w terminie T+78 dni rewizje można zmierzyć, porównując pierwsze i drugie przekazanie danych JVS za dany kwartał. Jeżeli chodzi o strefę euro i UE, rewizje wskaźnika wakatów nigdy nie przekroczyły 0,1 punktu procentowego w okresie odniesienia objętym niniejszym sprawozdaniem.

4.3 Aktualność i terminowość

Przekazywanie JVS było ogólnie zadowalające, jeżeli chodzi o aspekt aktualności, zarówno w przypadku szybkich szacunków, jak i publikacji ostatecznych szacunków. Państwom członkowskim przypomina się regularnie, jak istotne jest dotrzymywanie obowiązkowych terminów przekazywania danych dotyczących podstawowych europejskich wskaźników gospodarczych, w tym statystyk w zakresie wolnych miejsc pracy. Mimo że w odniesieniu do Grecji odnotowano sporadyczne niewielkie opóźnienia, nie zaobserwowano strukturalnych opóźnień w dostarczaniu danych, które mogłyby negatywnie wpłynąć na terminową publikację komunikatu dotyczącego JVS.

4.4 Spójność i porównywalność

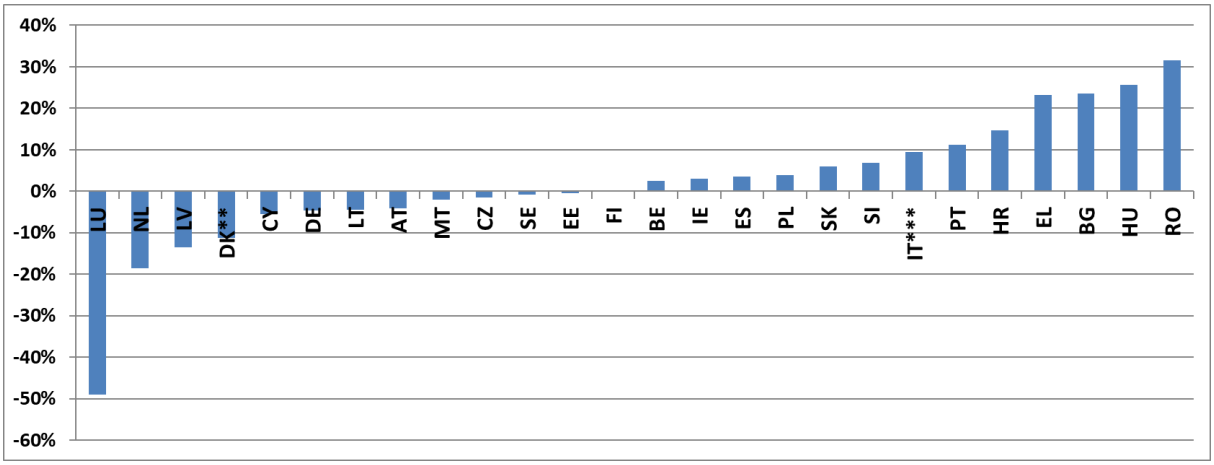
Na poziomie europejskim nie jest dostępne żadne inne zharmonizowane źródło danych zapewniające pomiar niezaspokojonego popytu na rynku pracy, które można byłoby wykorzystać do porównania ze statystykami w zakresie wolnych miejsc pracy. W wielu państwach członkowskich podliczane są wakaty zgłaszane publicznym służbom zatrudnienia, jednak wykorzystywanie tych danych liczbowych w celu sprawdzenia, czy JVS są mierzone w spójny sposób, stwarza trudności. Wynika to z faktu, że zakres takich danych może być ograniczony, ponieważ nie wszystkie wolne miejsca pracy mogą być zgłaszane publicznym

służbom zatrudnienia, lub zbyt szeroki, jeśli jakiekolwiek obsadzone wakaty nadal pozostają w rejestrze administracyjnym. Ponadto JVS pochodzące ze źródeł administracyjnych są oparte na definicjach krajowych, które różnią się w poszczególnych krajach.

Liczbę obsadzonych stanowisk (mianownik, przy pomocy którego oblicza się wskaźnik wakatów) można porównać z informacjami pochodzącymi z innych źródeł, w szczególności z liczbą osób zatrudnionych ustaloną w badaniu aktywności ekonomicznej ludności (BAEL). Porównania i następujące po nich oceny różnic muszą jednak uwzględniać zarówno pojęciowe, jak i związane z badaniami różnice między źródłami. W szczególności statystyki w zakresie wolnych miejsc pracy szacuje się na podstawie próby przedsiębiorstw, natomiast BAEL opiera się na próbie gospodarstw domowych.

Jak pokazano na wykresie poniżej, różnica między liczbą pracowników ujętą w BAEL oraz liczbą obsadzonych stanowisk ujętą w JVS dla całej gospodarki zasadniczo waha się od -20 % do +20 % z wyjątkiem Luksemburga (-49 %), Grecji (23 %), Bułgarii (24 %), Węgier (26 %) i Rumunii (32 %).

Względne różnice między liczbą osób zatrudnionych (BAEL) a liczbą obsadzonych stanowisk (JVS) dla sekcji NACE od B do S, dane roczne za 2020 r.*

* Brak informacji dotyczących FR; JVS we Francji obejmują tylko przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 10 pracowników i nie mogą być porównywane z danymi BAEL.

** DK: porównanie dla zagregowanych sekcji NACE od B do N.

*** IT: Obsadzone stanowiska nie są rejestrowane w sekcji O i jedynie bardzo częściowo w sekcjach P i Q. Z tego względu sekcje te pominięto w niniejszym porównaniu z danymi BAEL.

Wartość ujemną w przypadku Luksemburga można wytłumaczyć znaczną liczbą pracowników transgranicznych, co prowadzi do dużych rozbieżności między krajowym pojęciem rynku pracy stosowanym w badaniu aktywności ekonomicznej ludności a pojęciem narodowym stosowanym w JVS; w badaniach BAEL uwzględnia się jedynie gospodarstwa domowe rezydentów, natomiast w JVS ujmowane są przedsiębiorstwa z siedzibą w Luksemburgu, w tym ich pracownicy niebędący rezydentami (tj. pracownicy transgraniczni).

W przypadku Grecji zidentyfikowana luka wskazuje na występujące między obydwoma źródłami różnice w zakresie metodologii i definicji. W szczególności dane o wolnych miejscach pracy obejmują tylko przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej trzech

pracowników. Niektóre przedsiębiorstwa mogą nie zostać ujęte w doborze próby, ponieważ rozpoczęły działalność po aktualizacji rejestru przedsiębiorstw, co prowadzi do pewnego niedoszacowania liczby obsadzonych stanowisk.

W swoim sprawozdaniu dotyczącym jakości Bułgaria stwierdziła, że definicja pracownika stosowana w badaniu aktywności ekonomicznej jest szersza niż w przypadku statystyk JVS. Obejmuje ona osoby zatrudnione na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowy o dzieło), osoby pracujące na podstawie umów menedżerskich oraz osoby pracujące bez żadnej umowy. Ponadto JVS nie uwzględniają personelu wojskowego.

Węgry nie uwzględniają w swoich statystykach w zakresie wolnych miejsc pracy przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż pięciu pracowników, co wyjaśnia część odnotowanej luki.

Rumunia wyjaśniła w swoim sprawozdaniu dotyczącym jakości, że różnice między danymi badania aktywności ekonomicznej a danymi dotyczącymi JVS, jeżeli chodzi o liczbę obsadzonych stanowisk, wynikają z faktu, iż dane dotyczące obsadzonych stanowisk zgromadzone przy zastosowaniu metod JVS nie uwzględniają następujących grup:

- osób, których umowa o pracę została zawieszona na pewien okres (ze względu na urlop macierzyński, urlop na opiekę nad dzieckiem, zwolnienie chorobowe, urlop bezpłatny lub ze względu na nieobecność innego rodzaju);
- stanowisk, które – mimo że są tymczasowo zawieszone – mogą zostać zwolnione i obsadzone na ograniczony okres oraz
- stanowisk w siłach zbrojnych lub w sektorze nieformalnym.

Eurostat będzie monitorował – wspólnie z odpowiedzialnymi organami krajowymi wyżej wymienionych państw – rozbieżności między liczbą zatrudnionych rejestrowaną w badaniu aktywności ekonomicznej oraz liczbą obsadzonych stanowisk rejestrowaną w JVS.

Istotne jest również, aby uwzględniać i przypisywać do sekcji N NACE Rev. 2 wolne miejsca pracy oraz stanowiska na liście płac agencji pracy tymczasowej.

Głównym wyzwaniem w zakresie porównywalności jest sprawienie, by wszystkie państwa członkowskie obejmowały swoimi badaniami dotyczącymi wolnych miejsc pracy całą gospodarkę, tj. by włączyły w zakres badań również małe przedsiębiorstwa i sekcje NACE Rev. 2 od O do S, w tym instytucje publiczne. Od czasu ostatniego sprawozdania z postępów Włochy i Malta poczyniły znaczne postępy i ich dane dotyczące JVS obejmują obecnie przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 pracowników. Jak jednak wspomniano w sekcji 1.2, dane dotyczące Danii, Francji i Włoch w dalszym ciągu nie są w pełni porównywalne z danymi innych państw członkowskich.

4.5 Dostępność i przejrzystość

Statystyki w zakresie wolnych miejsc pracy są rozpowszechniane poprzez zwykłe kanały Eurostatu, a mianowicie internetową bazę danych oraz specjalny dział „Statistics Explained”

na stronie internetowej Eurostatu[17]. Na stronie internetowej publikowane są aktualne informacje na temat wskaźnika wakatów – zarówno europejskie agregaty, jak i dane dotyczące poszczególnych państw członkowskich, w tym wykresy obrazujące zmiany w czasie. Ponieważ statystyki w zakresie wolnych miejsc pracy zaliczają się do głównych europejskich wskaźników gospodarczych, co kwartał publikowany jest komunikat prasowy[18].

Metadane przekazywane użytkownikom wraz z publikowanymi danymi są aktualizowane przy wykorzystaniu rocznych sprawozdań dotyczących jakości przedstawianych przez państwa członkowskie. Są dostępne na stronie internetowej Eurostatu[19].

5. WNIOSKI

W ostatnich trzech latach Eurostat czynił dalsze starania na rzecz poprawy przekazywania (przy wsparciu krajowych urzędów statystycznych), walidacji i rozpowszechniania statystyk europejskich dotyczących wolnych miejsc pracy. Jeżeli chodzi o sezonowe dostosowywania, Eurostat zgromadził od państw członkowskich szczegółowe informacje metodologiczne i udostępnił je użytkownikom jako załącznik do rocznych sprawozdań dotyczących jakości.

Kryzys związany z COVID-19 miał wpływ na gromadzenie danych dotyczących JVS, w szczególności jeśli chodzi o wskaźniki odpowiedzi. Wszystkie państwa członkowskie zdołały jednak przekazać dane dotyczące JVS w terminie, z wyjątkiem Francji w jednym kwartale. Wpływ na gospodarkę był widoczny w szeregu czasowym JVS: po znacznym spadku w I i II kw. 2020 r. wskaźniki wakatów powróciły do poziomów sprzed pandemii, a nawet je przekroczyły, w szczególności w przypadku sekcji J („Informacja i komunikacja") NACE Rev. 2.

Pomimo kryzysu agregaty europejskie były publikowane zgodnie z harmonogramem. Ogólnie wymagana była tylko bardzo niewielka rewizja europejskich agregatów publikowanych w szybkich szacunkach i ostatecznych szacunkach.

W celu dalszej poprawy porównywalności JVS między krajami ważne jest, aby wszystkie państwa członkowskie w pełni uwzględniały w statystykach sektor publiczny (w przypadku Danii i Włoch) oraz małe przedsiębiorstwa (w przypadku Francji). Dzięki takiemu pełniejszemu objęciu gospodarki możliwe byłoby również publikowanie liczby wolnych miejsc pracy w ramach europejskich agregatów, oprócz wskaźnika wakatów. Eurostat zamierza nadal zajmować się rozwiązaniem tej kwestii w ścisłej współpracy z zainteresowanymi krajami, przy okazji trwającego przeglądu przepisów UE dotyczących statystyk europejskiego rynku pracy dotyczących przedsiębiorstw.

---

[17] Zob.: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Job_vacancy_statistics i http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Job_vacancy_and_unemployment_rates_-_Beveridge_curve (dostępne tylko w języku angielskim).

[18] Zob. kalendarz publikacji dla wskaźników dotyczących strefy euro: https://ec.europa.eu/eurostat/news/euro-indicators/release-calendar (dostępne tylko w językach angielskim, francuskim i niemieckim).

[19] Zob. metadane dotyczące JVS oraz unijne i krajowe sprawozdania dotyczące jakości: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm (dostępne tylko w języku angielskim).

Przegląd ten ma na celu ocenę i modernizację wszystkich przepisów UE w dziedzinie statystyk europejskiego rynku pracy dotyczących przedsiębiorstw. W dziedzinie statystyk w zakresie wolnych miejsc pracy Eurostat przewiduje zaproponowanie następujących usprawnień:

- wyeliminowanie ewentualnej tendencyjności przez uwzględnienie w statystykach wszystkich rodzajów działalności gospodarczej i wielkości przedsiębiorstw, w tym małych firm zatrudniających mniej niż 10 pracowników, instytucji publicznych i sektora publicznego;
- wprowadzenie docelowych poziomów dokładności w odniesieniu do liczby wolnych i obsadzonych stanowisk oraz
- określenie w prawodawstwie jednostek statystycznych wykorzystywanych do gromadzenia danych dotyczących JVS, ograniczając je do przedsiębiorstw i jednostek lokalnych.

Kolejne propozycje mogłyby pojawić się w następstwie konsultacji publicznych przeprowadzonych na portalu Komisji „Wyraź swoją opinię”. Była to okazja dla wszystkich zainteresowanych stron do wyrażenia swojego poziomu zadowolenia ze statystyk europejskiego rynku pracy dotyczących przedsiębiorstw, w tym JVS, oraz zaproponowania ewentualnych ulepszeń.

Eurostat będzie nadal regularnie monitorował zgodność oraz jakość JVS, wykorzystując przekazane dane i inne krajowe dokumenty, w tym sprawozdania dotyczące jakości, oraz będzie prowadził działania następcze w ścisłej współpracy z odpowiedzialnymi krajowymi organami statystycznymi.